

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért az előterjesztés jelen formájában nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt tervezet valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

A tervezet előterjesztője

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

2

ELŐTERJESZTÉS

a Kormány részére

az uzsorával összefüggő egyes törvények módosításáról

HATÁSVIZSGÁLATI LAP

I. A végrehajtás feltételei

Az Előterjesztés végrehajtásához szükséges személyi, tárgyi, költségvetési feltételek rendelkezésre állnak.

II. A társadalmi hatások összefoglalása

Az Előterjesztés elsősorban azt szolgálja, hogy hatékonyabban, következetesebben fel lehessen lépni az uzsorával szemben.

III. Társadalmi költségek

Az Előterjesztésnek nincsenek társadalmi költségei.

a) A vállalkozások pénzügyi terhei

Az Előterjesztés nem érinti a vállalkozások pénzügyi költségeit.

b) A háztartások pénzügyi terhei

Az Előterjesztés nem érinti a háztartások pénzügyi terheit.

c) Az előterjesztéssel érintett valamely konkrét társadalmi csoport terhei

Az Előterjesztés nem érinti valamely konkrét társadalmi csoport terheit.

d) Hatékonysági és versenyképességi költségek

Az Előterjesztésnek nincsenek hatékonysági és versenyképességi költségei.

e) Az előterjesztés adminisztratív terhei

Az Előterjesztésnek nincsenek adminisztratív terhei.

IV. Költségvetési hatások

Az előterjesztésnek nincsenek költségvetési hatásai.

V. Egészségügyi hatások

Az Előterjesztésnek nincs egészségügyi hatása.

VI. Környezeti hatások

Az Előterjesztésnek nincs környezeti hatása.

2011. évi ... törvény
az uzsorával összefüggő egyes törvények módosításáról

1. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosítása

1. §

(1) A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 330/A. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Aki más rászorult helyzetét kihasználva olyan különösen aránytalan mértékű ellenszolgáltatást tartalmazó megállapodást köt, amelynek teljesítése a megállapodás kötelezettjét, illetve annak hozzátartozóját vagy az általa – jogszabályon, hatósági határozaton vagy szerződésen alapuló tartási kötelezettség alapján – eltartott személyt súlyos vagy további nélkülözésnek teszi ki, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az uzsorabűncselekményt

- a) bűnszövetségben,
- b) üzletszerűen

követik el.”

(2) A Btk. 330/A. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki az uzsorabűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti és az elkövetés körülményeit feltárja.”

2. §

A Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet 36/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„36/A. § Az ügyész

- a) a semmis szerződéssel a közérdekben okozott sérelem megszüntetése érdekében, továbbá
- b) uzsorás szerződés esetén

a szerződés semmisségének megállapítása és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt keresetet indíthat.”

3. §

E törvény a kihirdetést követő nyolcadik napon lép hatályba.

INDOKOLÁS

az uzsorával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi ... törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Kormány eltökélt a társadalom vagyoni viszonyait messzemenően befolyásoló, az elmúlt évek gazdasági folyamatai miatt kiszolgáltatott helyzetbe került emberek további gátlástalan kihasználásának megakadályozásában, amelynek egyik eszköze az uzsora elleni fellépés következetesebbé tétele, és szigorítása. Az országvédelmi akcióterv keretében a kormány zéró toleranciát és "hajtóvadászatot" hirdet az uzsorások ellen. Fel kell lépni az ellen a kegyetlen nyereszkeség ellen, amikor bűnözők arra szakosodnak, hogy a legszegényebbeket maradék értékeiktől is megfosszák, menekülésre kényszerítsék.

Magyarországon az utóbbi időszakban a gazdasági válság hatására megszorodtak azok a személyek, akik a hitelintézetektől jövedelmi és vagyoni viszonyaik alapján hitelt már nem kaphatnak. A szorult helyzetben levő emberek válságos pénzügyi helyzetét kihasználva a bűnözők arra szakosodnak, hogy a legszegényebbeket maradék értékeiktől is megfosszák, menekülésre kényszerítsék. A Nemzeti Ügyek Kormányának feladata, hogy a kiszolgáltatott embereket megvédje, és a jog teljes szigorával lesújtson a másokat kizsákmányoló bűnözőkre.

A Büntető Törvénykönyv vonatkozó tényállása szigorúbb és következetesebb, az új elkövetési magatartásokhoz rugalmasan alkalmazkodó lesz. A Büntető Törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) uzsorabűncselekmény tényállásának módosításával *jelentős szigorítás lép életbe*, ugyanis a hatályos normaszöveg az uzsorabűncselekmény alapesetének tényállási elemeként tartalmazta az üzletszerűséget. Az uzsorázás újabb formái azonban olyan jelleget öltöttek magukra, megjelenésükben – embertelenségük, kizsákmányoló jellegük miatt – olyan súlyos veszélyt jelentenek a társadalomra, hogy *uzsorabűncselekménykénti minősítésüket függetleníteni kellett attól, hogy a cselekményt üzletszerűen követik el, vagy sem.*

A Javaslat ennek érdekében az uzsorabűncselekmény alaptényállási eleme közül elhagyja az üzletszerű elkövetési módot és az üzletszerűséget minősítő körülményként határozza meg. Az uzsorabűncselekményre jellemző a szervezett elkövetési forma. Az elkövetők közötti „érdekszövetség” megbontását célozza meg a Javaslat azzal, hogy a hatóságokkal együttműködő elkövetővel szemben a büntetés korlátlan enyhítésére ad lehetőséget.

Lényeges, hogy a jogrendszer egészében lehetőség legyen fellépni e kizsákmányoló magatartásokkal szemben, ezért a Javaslat az uzsorás szerződéseket külön nevesíti az ügyész közérdekű keresetindítási jogaként.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1. §-hoz

A nehézzé váló gazdasági helyzetben jelentősen elszaporodott és durvább formákat öltött az uzsorázás. Míg a korábbi formái ellen megfelelő védelmet nyújtott a hatályos Büntető Törvénykönyv vonatkozó tényállása, ezen újabb formák és elkövetési módok megjelenése a tényállás újragondolását igényli. Jelentős erőfeszítéseket igényel az eljáró hatóságok részéről az üzletszerűség, mint alapeseti tényállási elem bizonyítása, ugyanakkor korábban indokolt volt e tényállási elem alkalmazása azért, hogy csak az üzletszerűség ismerveit magukon viselő ismétlődő esetek büntetőjogi értékelésére kerüljön sor. Az ismertett gazdasági változások, valamint az emberek élethelyzetében bekövetkezett negatív folyamatok olyan elkövetési formákat hoztak napvilágra, amelyeknél nem indokolt az üzletszerűség tényállási elemként való vizsgálata. Így például fokozott problémát jelent a kölcsönadással kombinált színlelt adásvételi szerződés aláírása, mintegy a kölcsön „biztosítékául”, majd annak érvényesítése. Ez ugyanis olyan magatartás, ami egyszeri elkövetés esetén is súlyos büntetőjogi szankciót kell, hogy maga után vonjon. Az üzletszerűség ezután minősített esetként lesz értékelendő a büntetőeljárásokban.

Mindettől függetlenül az uzsorabűncselekmény szervezettebbé válása is megfigyelhető. Ezért a jogalkotó a többes, esetleg szervezeten elkövetett bűncselekmények esetére alkalmazható, az elkövetők közötti egység megbontására alkalmas egyik eszköz, a korlátlan enyhítés lehetőségét vezeti be e bűncselekmény esetében is, a tevékeny megbánást gyakorló elkövetővel szemben, ezáltal is segítve a hatékonyabb felderítést, és az igen jelentős látencia visszaszorítása érdekében.

a 2. §-hoz

A törvényjavaslat az ügyész perindítási lehetőségét a hatályos szabályozáshoz képest az uzsoraügyletek körével bővíti, amelyeknek egyre gyakoribb és egyre kíméletlenebb előfordulása az utóbbi időszakban komoly társadalmi figyelmet, sőt visszatetszést keltett.

a 3. §-hoz

Az uzsorával szembeni fellépés kiemelt jellege indokolja a törvény rövid határidővel történő hatálybaléptetését.